

HOVNO

HORÍ

Petr Šabach

• PASEKA •

• PASEKA •

Petr Šabach

HŮVNO HŮŘÍ

/DEVATENÁCTÉ VYDÁNÍ/

PASEKA
PRAHA - LITOMYŠL
2011

© Petr Šabach, 1994, 2011
© Ladislav Horáček - Paseka, 1994, 2011
Cover © Jan Šabach, 2011

ISBN 978-80-7432-133-7

Opouštěli jsme Paříž. Nepohodlný autobus byl plný povykujících dětí. Seděl jsem u okénka, pozoroval ubíhající baráky a měl nostalgickou náladu - takovou, jaká se vás zmocní, když opouštíte Paříž. Všechny ty děti si odtud něco odvázejí, říkal jsem si. Jejich hlavičky jsou teď plné nezapomenutelných dojmů.

Děvčata seděla vpravo, hoši vlevo. Sami si tak sedli, já jsem jim nic nenařizoval. Z dívčí sekce se ozývalo žvatláání. Půjčovaly si navzájem jakési plyšové zvířátko a pořád opakovaly: „Jééé, půjč mi ho ještě! Ten je sladkej! Mně ho taky podej! Panebože, ten je sladkej!“ Plyšová potvora s připitoměným úsměvem putovala z náruče do náruče a vždy vyvolávala novou bouři nadšení. Takhle jim to vydrželo asi půl hodiny.

Na sedadlech za mnou seděli dva obrýlení chlapci s vysokými čely. Jejich rozmluva trvala celou trasu Paříž-Praha. Zcela vážně a ze všech stran rozebírali problém, jestli hovno hoří.

Dva světy rozdělené jen úzkou uličkou.

Sázka

Jednou jsem zašel na pivo do takové obyčejné špeluňky. Seděl jsem v rohu a pozoroval bzukot. Číšníci mohlo táhnout dobře na šedesátku. Měla tolik energie, že s ní musela plýtvat, aby ji ze sebe dostala ve zdraví. Byla malá a šedivá – jako myška. Tvářila se zbytečně přísně. Koukala skrz brýle, za kterými se tetelily bystré oči. Dvěma dědkům sedícím v rohu přinesla dršťkovou polévku s rohlíky. Pivo už před nimi stálo.

Číšnice se mechanicky otočila kolem osy a pohledem zkontrolovala jinak prázdný lokál.

Dědek, co seděl čelem do sálu, byl za dávných časů jistě lamželezo. Měl nádhernou impozantní pleš, kterou si při řeči masíroval prsty s takovou rozkoší, že jsem mu až záviděl.

Dědek vedle něj byl pravý opak. Nohy mu ze židle málem nedosahovaly na podlahu. Měl na sobě umolousané šedivé šaty a pořád se prohledával nebo drbal nebo co.

„Povídám ti jasně, že to ukazovali v televizi!“ ječel strašně nahlas.

„Blbost,“ řekl s plnou pusou ten druhý. „V životě sem neslyšel podobnou kravinu. Co? No! Betonový lodě. Di do hajzlu! Co? No!“

„Ukazovali je v televizi!“ křičel první dědek. Rozhlížel se kolem a v očích měl prosbu o pomoc. Naše pohledy se na okamžik setkaly. Pro mě to bylo dlouhých pár vteřin.

„Beton nemůže plavat,“ namítl vážně plešoun. „Hod' si do polívky kus betonu a pozoruj, jak se zachová. Pude ke dnu! To ti říkám já! Co? No!“

„S tebou je to těžký!“ naříkal maličký stařík. „Nadnáší je přece vzduch! Jak by podle tebe plavaly jiný lodě?! Hod' si sakra kus železa do polívky, to máš to samý. Polož ale lžíci na hladinu a uvidíš!“

„Jenže lžíce je hliníková!“ triumfoval plešatec. „Co? No!“

Od výčepu pokročila číšnice. Stála s rukama v bok a varovala oba slovy: „Vám to včera nestačilo?“ Dědci zmlkli a tiše pozorovali talíře.

Zamračený výčepák hodil další minci do hracího automatu a mechanicky mlátil konečky prstů do knoflíků. Před ním pádila dokola blikající ruleta a celý automat světélkoval, až se z toho točila hlava.

Dědci si poručili další pivo. Ten malý se pak napil,

spokojeně si říhnul a zahuhlal: „Nejradši mám v televizi přírodovědný filmy. Kam já se jinak podívám? Leda tak do prdele!“ Plešatému ve zlé předtuše potemněly oči, ale zatím nic nenamítal. Maličký si ho okamžik ostražitě měřil a pak relativně tiše zařval: „Říkali v televizi, že medvěd kodiak měří tři metry padesát.“

„Tři metry padesát nemá ani slon, ty vole! Co? No!“ zapochyboval druhý.

„Když se postaví na zadní tlapy a přední dá nad hlavu, medvěd kodiak má tři metry padesát.“

„Hele, už mě neser!“ zvolal plešatec a najednou se postavil. Byl to doopravdy obr. „Já mám dva metry, ty máš metr šedesát, tak mi vylez na ramena a dotkni se rukama zdi. Pak si povíme, jak že je ten tvůj kodiak vysokej. Co? No!“ řekl, zase se posadil a dodal: „To je hrozná vejška, vole!“

„Tak dobrá,“ souhlasil nečekaně maličký a začal se mu sápat na záda.

Plešatec klidně seděl, až když ucítil na svých ramenou podrážky, zvolal: „Teď se drž, dědku!“ a pomalu se narovnával. Stařík nahoře se zoufale přidržoval stěny a kolena se mu viditelně chvěla.

„Udělej tam značku!“ poručil plešatec.

„Tak dost!“ zaječela číšnice, která jim právě přinášela piva.

Spodní dědek se překvapeně ohlédl a omluvně se

usmál. Svršek ryl nehty do malby viditelné rýhy, bokem napálil stůl a zbylé rohlíky rozmetal do všech stran.

„E-Š-T-Ě J-E-D-N-O-U,“ odsekávala číšnice písmenka jako sekáčkem na maso, „a voba ste tu skončili! Je vám to jasný?!“ Po těch slovech se šla uklidnit do výčepu.

Maličký dědek byl mírně otřesený. Seděl tiše na židli a jako by se prohledával nebo drbal. Plešatec zafučel: „Kodiak? Co? No!“ a napil se piva. Z výčepu se ozval ragtime a hostinský lhostejně hrábl po nových mincích do pokladny. Byla to krásná pokladna. Ohio, USA. Umělecké dílo.

Dědci seděli a tiše se pozorovali. Ten menší dostal z úleku škytavku. Škytal a nespouštěl oči z plešatce.

„Zataj dech! Co? No!“ poradil mu obr. Maličký se zhluboka nadechl a zůstal nehybně civět na svého přítele. Ten ho laskavě pozoroval.

„Škyt!“ vyprskl maličký.

„Di do háje!“ řekl otráveně obr, „to nevydržíš chvíli bez dechu? Já zamlada vydržel klidně dvě minuty pod vodou, a to je těžší, protože nedejcháš pórama. Co? No!“

„To já dokážu taky!“ zaječel maličký, kterého škytavka přešla jako zázrakem. „Tuhle ukazovali v televizi, že některý lovci perel vydržej s přehledem pod vodou patnáct minut!“

Z výčepu se ozval hlasitý klapot, který doprovází výhru. Číšnice se točila dokola jako malá holčička a tleskala rukama. Výčepák se usmál. Nebyl to hezký úsměv.

„Říkám ti, že dneska nevydržíš ani ty dvě minuty, a to na vzduchu. Co? No!“

Maličký uraženě mlčel a přemýšlel.

„Vo co?“ zeptal se pak troufale.

„Vteřina korunu!“ vypálil plešatec, který na podobnou otázku čekal.

„Do dvou minut všechno pro mě. Přes dvě všechno pro tebe! Bereš?“ zaveselil se malý dědek.

„Do prdele!“ ozvalo se od automatu, když dozněl ragtime.

Plešatec obřadně sundal náramkové hodinky a položil je na stůl.

„Omega,“ mlaskl jazykem. „Co? No!“

Maličký zvažněl a pozoroval ciferník.

„Připrav se!“ zavelel plešatec, „pozór... Start!“

Maličký se nadechl z plných plic a zavřel oči. Seděl nehnutě, ruce položené dlaněmi na stole. Okamžik bylo slyšet jen zvuky z výčepu. Klapity, klap, dělal automat a číšnice zatleskala. Výčepák se na ni zle usmál a nevzrušeně hrábl pro výhru.

„Dejcháš!“ konstatoval plešatec s jistou směsicí roztrpčení a údivu zároveň, „ty dejcháš, dědku!“

„Psssssst...“ udělal maličký a pomalu otevřel oči plné křivdy. „Cože?“ zařval.

„Jasně sem slyšel, jak ses nadejch. Co? No!“

„Jak bych to, proboha, udělal!?“ vřeštěl maličký.

„Nosem,“ komentoval to smutně plešatec. „Zneužil si mé důvěry a nadechoval ses nosem. Jako Felix Slováček, když hraje na sopránku. Nadechuje se a zároveň fouká. Co? No!“

„Felix Slováček!“ nevěřicně křičel maličký a rozhlížel se kolem. „Říkám ti, že sem se nenadechoval!“ Poté vstal a pateticky zvedl ruku k přísaze.

„Ještě jednou,“ rozhodl plešatec.

Maličký tentokrát oči nezavřel. Nadechl se a zrakem probodával svého přítele. Ten jeho pohled pevně opětoval a sem tam při tom mrkl po hodinkách.

Maličkému se ve tváři nepohnul ani sval. Jen jeho oči se trochu měnily. Už v sobě neměly nic konkrétního, stávaly se z nich jen oči bez hlubšího významu, jen dva vypoulené předměty zasazené v obličejí.

„Zase!“ řekl plešatec znechuceně. „Zase si se nadejch.“

Maličký seděl dál a svou pravdu hájil tím, že pokračoval v sázce.

„Já už ti to nepočítám,“ oznámil plešatec umíněně, „klidně se nadechni. Já ti tu nebudu dělat vola!“ Nervózně se zasmál a pečlivě si připevnil hodinky na silné zápěstí.

Maličký na něj stále bez nejmenšího pohnutí civěl. „Klidně se nadechni,“ radil mu obr. „Co? No! Protože tohle je nefér.“

Maličký stařík začal měnit barvu i výraz. Jeho oči jakoby říkaly: Ty mě budeš mít na svědomí. Jen ty, a nikdo jiný. Já tu padnu mrtev k zemi, ale padnu čestně. Jak bude tobě, až se tě budou ptát? Co všem odpovíš?

Plešatec si ostentativně otevřel noviny, ale po očku pozoroval svého přítele.

„Hele, neblbni, dyť to s tebou sekne...,“ řekl po chvílce váhání.

Maličkému už zbývalo jen několik málo chvil, aby si definitivně vybral mezi čestnou smrtí a výhrou.

„Á-á-á-á-á-ch!“ nadechl se konečně. „Ááááááách!“ udělal ještě několikrát.

Pět minut seděli a mlčeli. Plešatce v novinách asi něco zaujalo a maličký se tvářil, že ho zajímá hrací automat ve výčepu. Znovu se ozval ragtime. Ruleta se zběsile točila dál.

„Tak dobře!“ prohlásil najednou maličký vítězoslavně a podíval se zpřímá na plešatce. „Zkusíme to ve vodě.“

Obr pečlivě složil noviny a zahleděl se na něj s nelíčeným zájmem.

„Zkusíme to změřit tak, abys mě nemohl obviňovat z toho, že podvádím,“ rozvíjel myšlenku děda.

Plešatec mu naslouchal se zdviženým obočím.

„Půjdeme do výčepu a ty mně podržíš hlavu ve vaničce.“

Obr zvažoval tento návrh a pak začal souhlasně kývat hlavou. „Ve vodě se nadechnout nemůžeš, to je jasný. Co? No! Jo, to by šlo,“ uzavřel pak celou záležitost.

Oba se zvedli a loudali se k výčepu. Hostinský stál právě otočený zády do sálu a rovnal pětikoruny, které mu vypadly z automatu, do úhledných sloupků.

Obr pozvedl levou ruku a upřeně sledoval hodinky. Pravičkou vzal jemně, ale odhodlaně hlavu svého přítele za temeno a čekal, až se vteřinová ručička dostane na celou. Něžným pohlavkem upozornil maličkého, aby se nadechl, a pak mu hlavu bleskurychle ponořil do vody pěnicí se ve vaničce na mytí püllitrů. Nepadlo při tom jediné slovo.

Číšnice byla kdesi v kuchyni, odkud se ozýval její hlas. Výčepák dál pečlivě rovnal mince. Obr němě sledoval čas.

Maličký vypadal bez hlavy jako dítě. Stál na špičkách, ruce předpisově natažené podél těla. Prsty roz táhl do chvějících se vějírků.

„Dvě minuty!“ zahřímal obr zvesela, „gratuluju, dědku!“

Výčepák se prudce ohlédl.

„Tak tohle né!“ zařval a chytil plešatce za zápěstí, „vyndej ho ven!“ a sám hrábl do vaničky a vytáhl z ní mokrou hlavu. Plešatec ustoupil omluvně stranou.

Maličký se šťastně usmíval a dezorientovaně mžoural kolem. Stále nemohl popadnout dech. Výčepák se napřáhl a praštil ho pěstí do tváře. Maličký přeletěl místnost jako hadrová loutka a temenem dopadl na knoflíky kasy Ohio, USA, kde namarkoval sto šest korun.

„Vydržels to, dědku!“ gratuloval mu plešatec, „namoutěkutě, seš dobrej!“

Bylo vidět, jakou má ze všeho radost.

Maličký se křenil na celé kolo: „Měls mě vidět zamlada, vole!“ jásal, jako by tu ránu vůbec necítil.

„Dvě minuty! Co? No!“ veselil se obr a mnul si dlaně.

„Děte už voba do hajzlu!“ křičel výčepák.

„To je dobrý,“ uklidňoval ho plešatec.

„To není dobrý! To dělá sto šest korun jen na tý kase!“

Plešatec sáhl do peněženky a podal maličkému sto dvacet korun. „Tady je tvoje výhra. Vteřina – koruna. Co? No!“

Maličký pokýval hlavou, díval se do zlých očí výčepáka a pak mu ty peníze hodil do vaničky. Mince se houpavě snášely ke dnu. Stokoruna se točila na hladině.

Dědci se vyloudali na chodník. Číšnice tam za nimi vyběhla a mávala na ně účtem.

Obr tiskl maličkému ruku a srdečně s ní třásl. „Dokázal to!“ řval na lidi kolem.

Ruleta uvnitř se zběsile točila dál.

Bellevue

To ráno nechápala holčička vůbec nic. Otec se mračil, oba bratři byli také divně nervózní – snad jen maminka a děda se chovali normálně. Udivilo ji, že když TO u snídaně řekla, nikdo si toho nevšiml. A přitom TO, co jim řekla, bylo zatraceně závažné. Dlouho se rozhodovala, jestli jim TO má vůbec smysl říkat, ale neříct jim TO také nemohla. Koneckonců, je jejich jediná dcera a měli by vědět o všech krocích, k nimž se chystá. Aby později nemohli dělat překvapené, aby nemohli zvedat v údivu obočí se slovy: No počkej, to nám TO nemohla povědět kapánek dřív?

TO, čili ta věta, znělo: Až budu velká, budu taky mužský.

Jen maminka ji pohladila a usmála se. Jako na nějakého chudáka. Ostatní žvýkali chleby a srkali čaj.

Tohle už znala. Až bude velká, taky bude ráno mlčet, žvýkat a srkat, taky bude mít v očích stejný výraz, jaký mají sochy ze starých dob, ty hlavy s nedodělanýma očima.

„S tím koněm to myslíš vážně?“ zeptala se maminka otce. Mlčky přikývl. Také bratři přikývli.

Oni ještě spí, napadlo holčičku. To si musím zapařmatovat. Mužský ráno chodí a vypadají, že se už probudili, ale je to jen zdání – ve skutečnosti spí.

Pozorovala maminku a v duchu ji litovala: tys tedy dopadla, ženská! Obskakuješ je tady každé ráno, jsi první na nohou (kromě dědy, ale ten se nepočítá, protože ten spát nemůže, takže je to z nouze ctnost). Ty bys spát mohla, a přece to neuděláš, jen aby oni byli spokojení a měli všechno připraveno přímo pod nosem.

Holčička maminku jednou jedinkrát neviděla unavenou nebo našťvanou, protože to si asi ženská nesmí ani dovolit. Žije jako otrokyně, a ke všemu musí pořád dobře vypadat! To všechno je jen proto, že chlapi jsou silnější a chlupejší a umějí okovat koně jako tatínek.

Já budu jednou taky chlap, věděla holčička jistě. Dneska je změna pohlaví běžná záležitost.

„Budu žádat o změnu pohlaví,“ řekla holčička do ticha, ale se stejným výsledkem jako před chvílí. Mladší bratr koukal zkormouceně, starší si mazal už třetí chleba, tatínek plácl rukama o stůl a zvolal: „Jdu na to!“, dědeček si šňupnul a pak se vysmrkal do normálního kapesníku, což nebylo fér, protože věděl, že maminka mu sice nic neřekne, ale všichni tušili, proč dědečkovi kupuje kapesníky papírové.